

Monet Claude Oscar - (†1926); významný francúzsky maliar, zakladateľ *impresionizmu*; pozri *krajinomal'ba*

http://it.wikipedia.org/wiki/National_Gallery_of_Art
<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/9758706955/in/photostream/>
<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/9758765754/in/photostream/>
<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/9758490812/in/photostream/>
http://www.4-construction.com/cz/clanek/katedrala-v-rouen-od-clauda-moneta_5703/
[https://en.wikipedia.org/wiki/Rouen_Cathedral_\(Monet_series\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Rouen_Cathedral_(Monet_series))
<https://www.flickr.com/photos/28433765@N07/14310002531/in/photostream/>

C. Monet: Mlyn v Zaandam (1871)

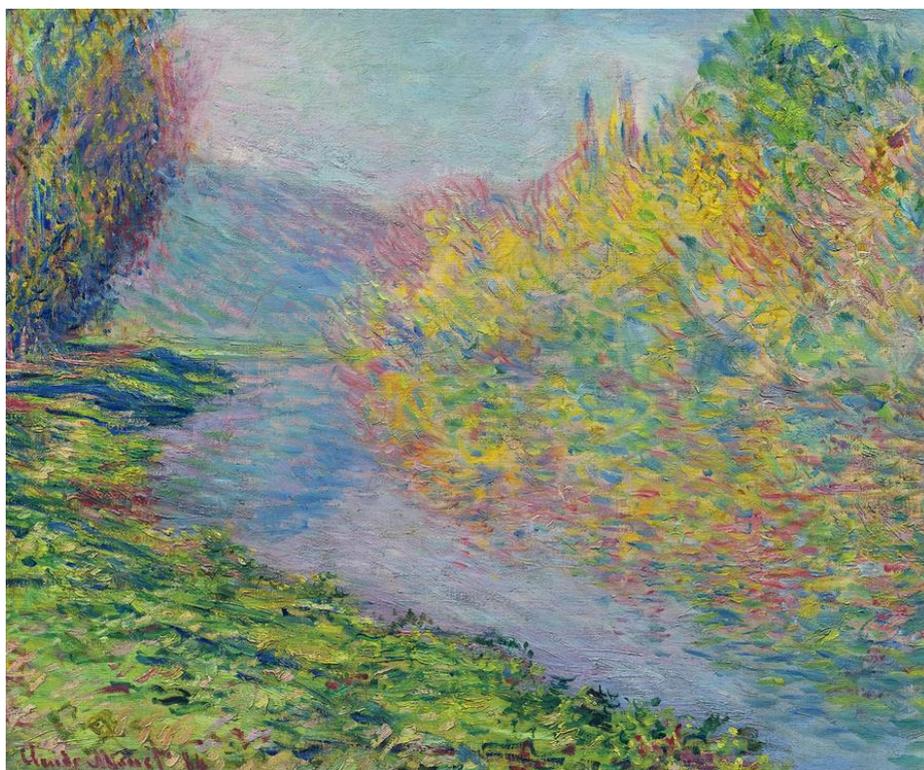
C. Monet: Veterný mlyn na Onbekend Gracht, Amsterdam (1874)

C. Monet: Drevený most (1872)

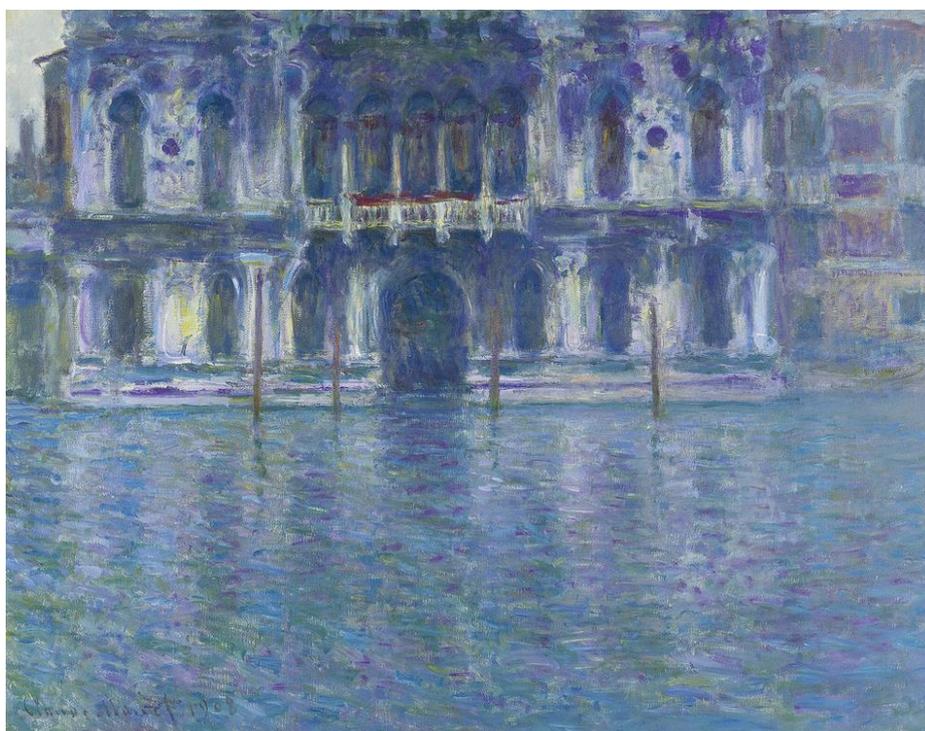
C. Monet: Vetheuil, pšeničné polia (1881)

C. Monet: Jeufosse jeseň (1884)

C. Monet: Cesta v hmle (1879-1887)

C. Monet: Benátky, Palazzo Contarini (1908)

C. Monet: Londýn, parlament

C. Monet: Lekná - mraky (Musée de l'Orangerie, Paríž, 1914-1926)

C. Monet: Lekná - zelený odraz (Musée de l'Orangerie, Paríž, 1914-1926)

C. Monet: Lekná - zapadajúce slnko (Musée de l'Orangerie, Paríž, 1914-1926)

C. Monet: Lekná - odrazy stromov (Musée de l'Orangerie, Paríž, 1914-1926)

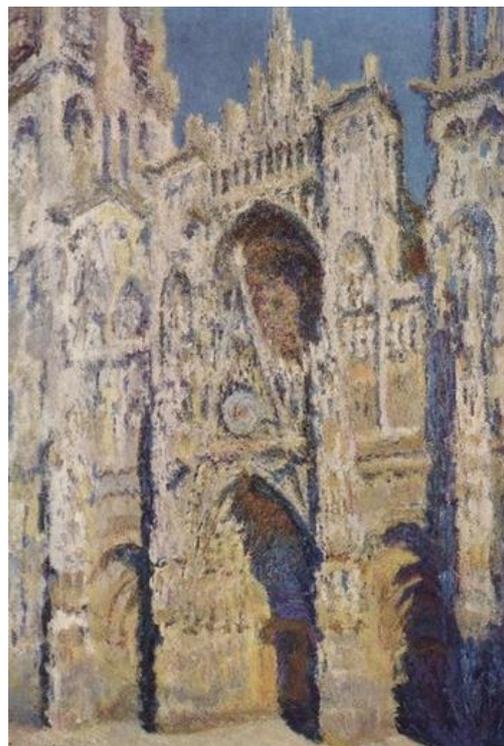
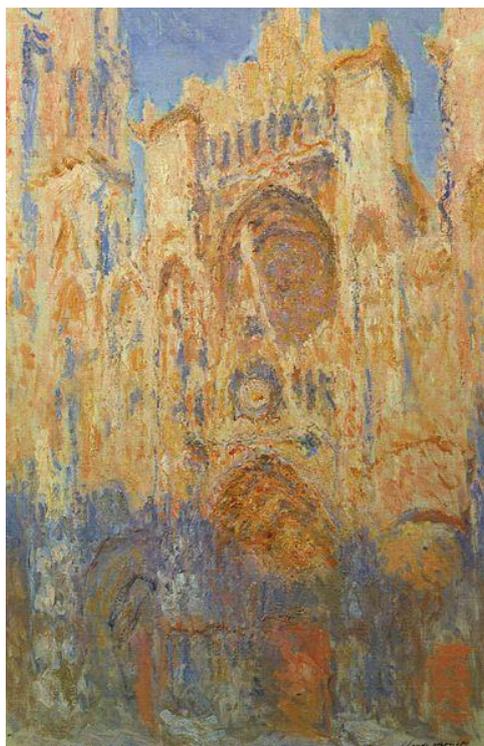
C. Monet: Lekná - jasno (Musée de l'Orangerie, Paríž, 1914-1926)

C. Monet: Lekná - ráno (Musée de l'Orangerie, Paríž, 1914-1926)

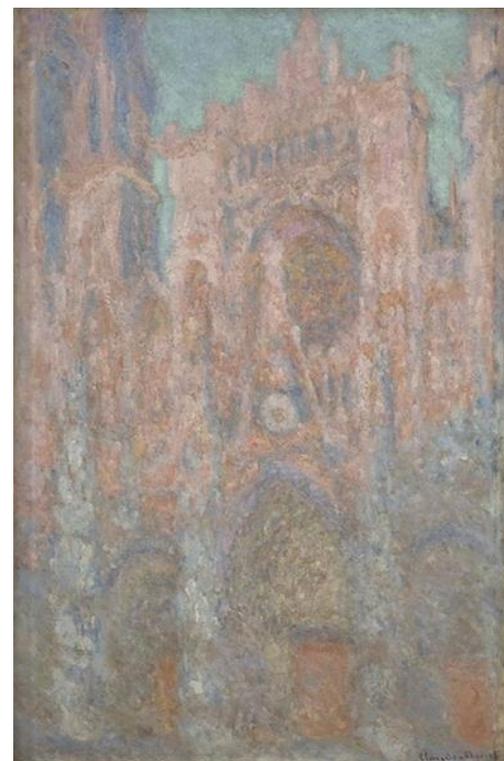
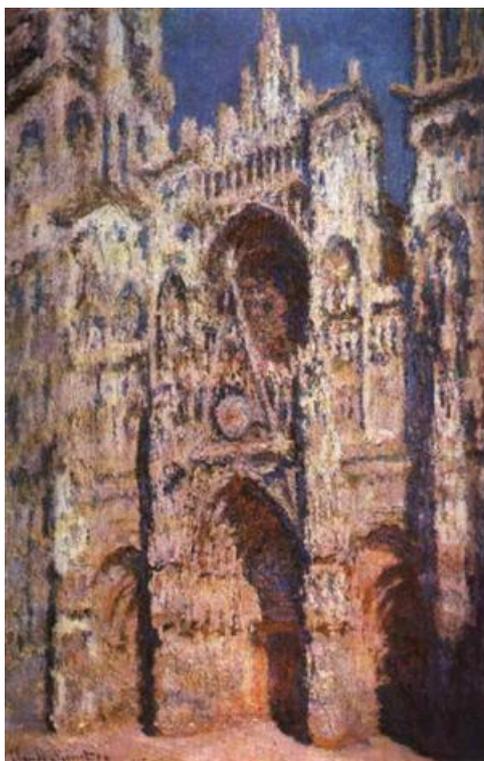

C. Monet: Lekná - dve vřby (Musée de l'Orangerie, Paríž, 1914-1926)

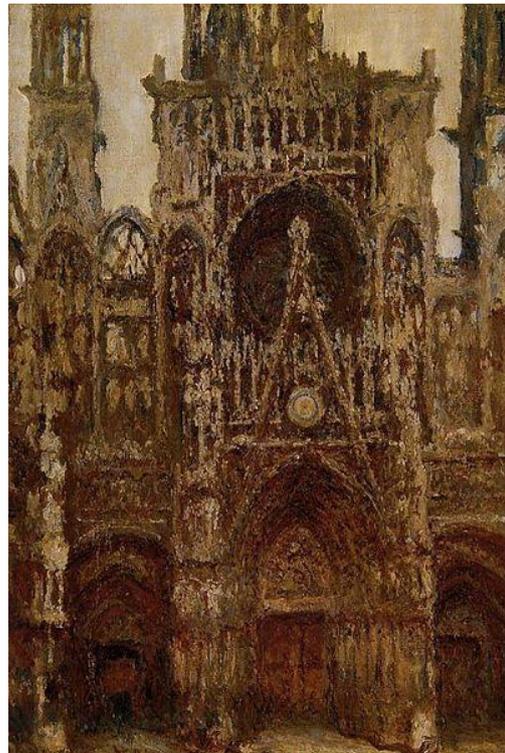
C. Monet: Rouenská katedrála, fasáda (sunset)

C. Monet: Rouenská katedrála, západný portál a veža Saint-Romain. Harmónia v modrej a zelenej

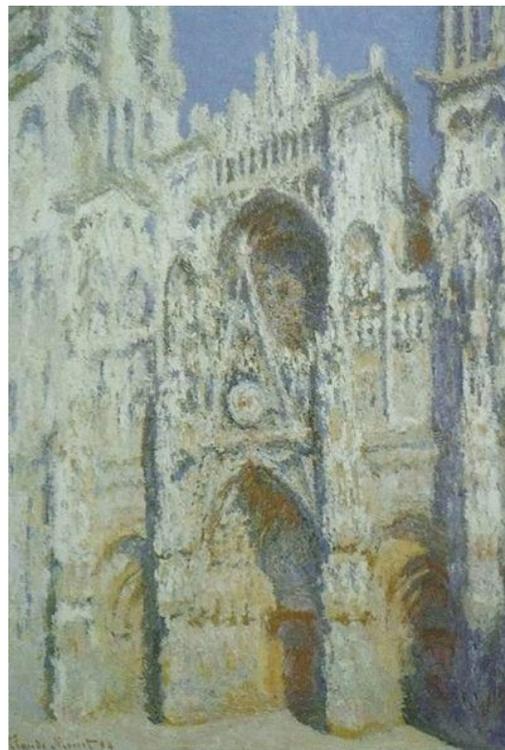

C. Monet: Západný portál a veža. Saint-Roman v úplnom slnku. Harmónia v modrej a zlatej

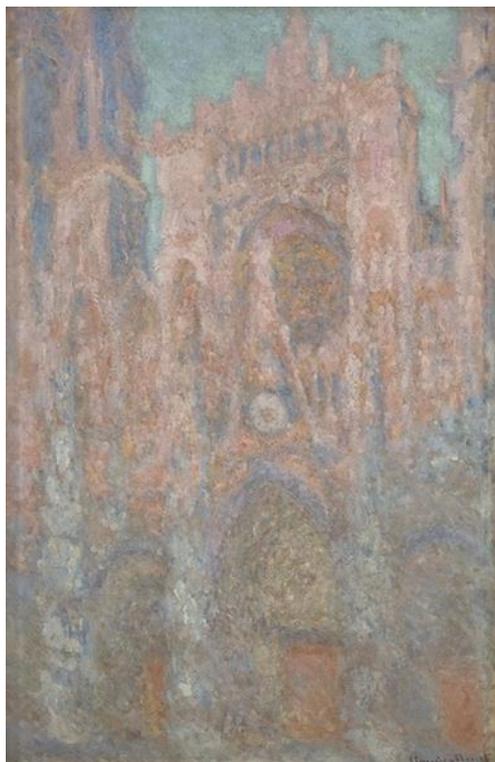
C. Monet: Rouenská katedrála. Červená. Slnčné svetlo

C. Monet: Portál a veža Saint-Romain v rannom svetle. Harmónia v modrej
C. Monet: Katedrála v Rouene, západný portál. Matné počasie (1892)

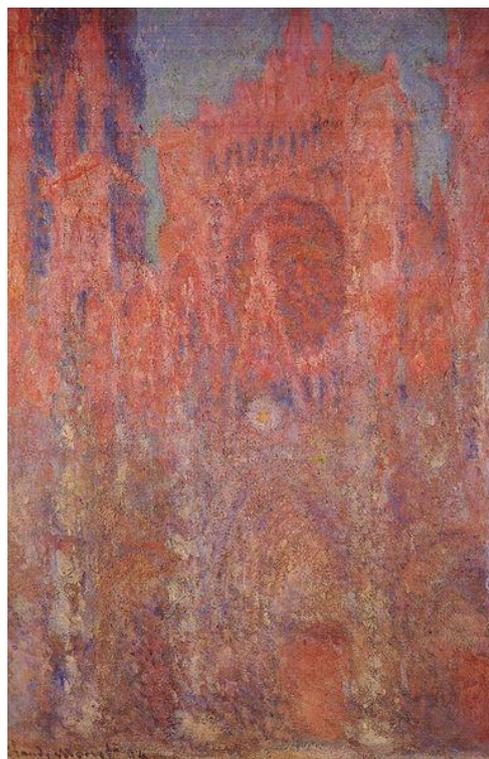
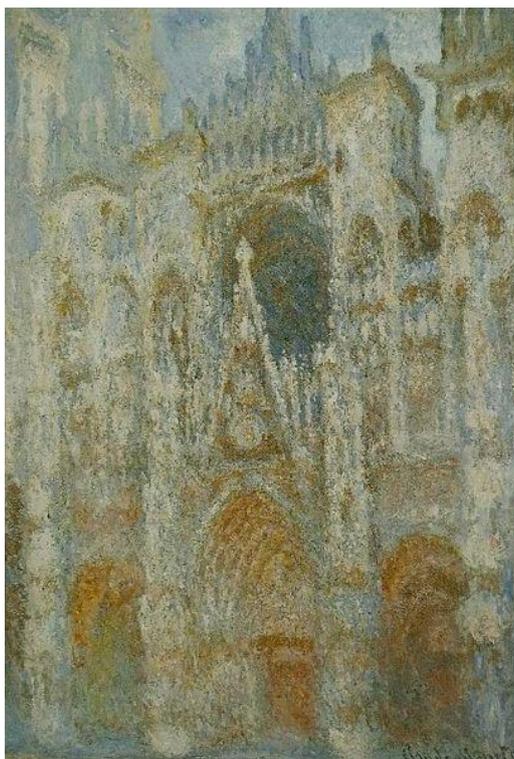

C. Monet: Rouenská katedrála. Harmónia v modrej
C. Monet: Rouenská katedrála. Harmónia v modrej a zlatej

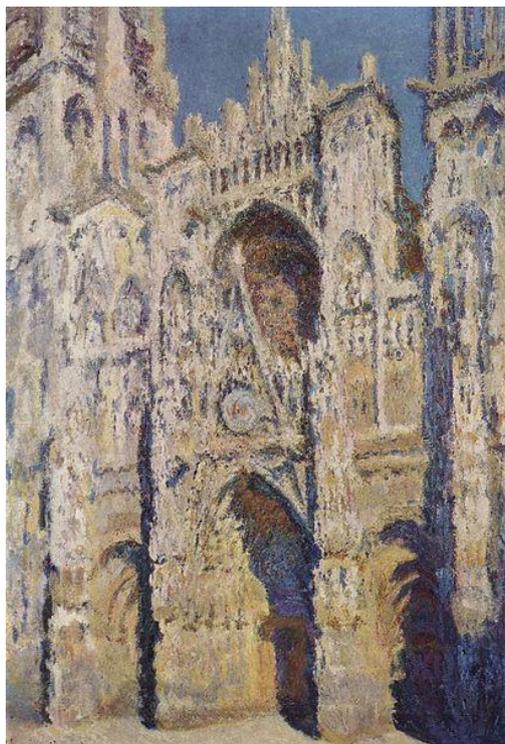
C. Monet: Katedrála v Rouene, červená. V slnečnom svetle (1892)

C. Monet: Rouenská katedrála. Portál a Tour Saint-Romain. V plnom svetle. Modrá harmónia (1892-1893)

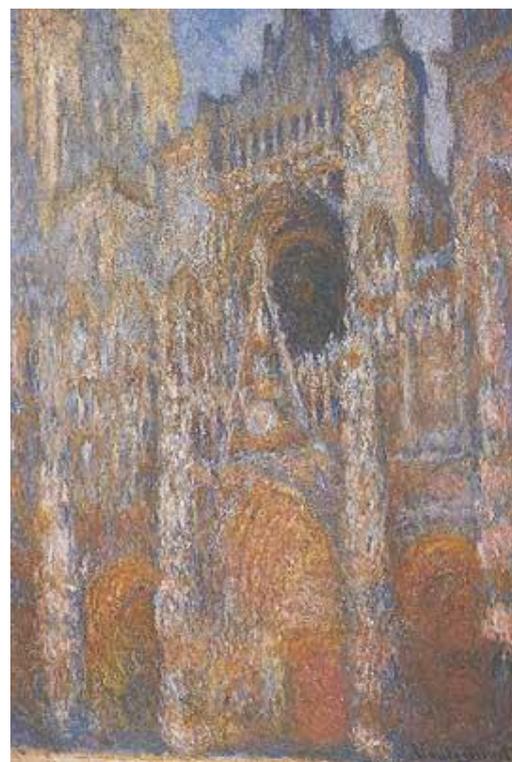
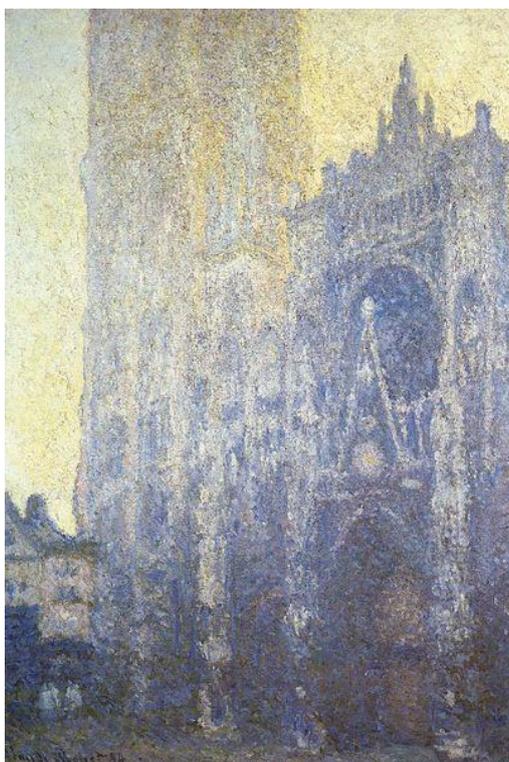
C. Monet: Rouenská katedrála. Modrá harmónia

C. Monet: Rouenská katedrála, fasáda 1

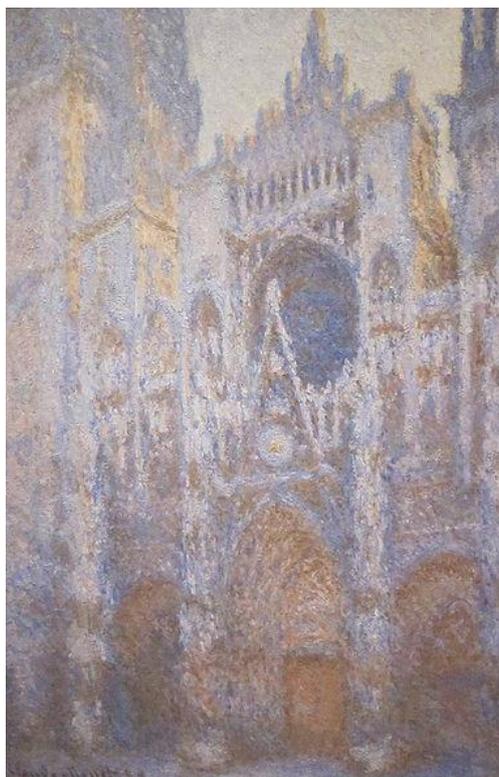
C. Monet: Rouenská katedrála, západný portál a veža Saint-Roman v plnom slnku. Harmónia v modrej a zlatej

C. Monet: Rouenská katedrála, Fasáda (Ranný efekt)

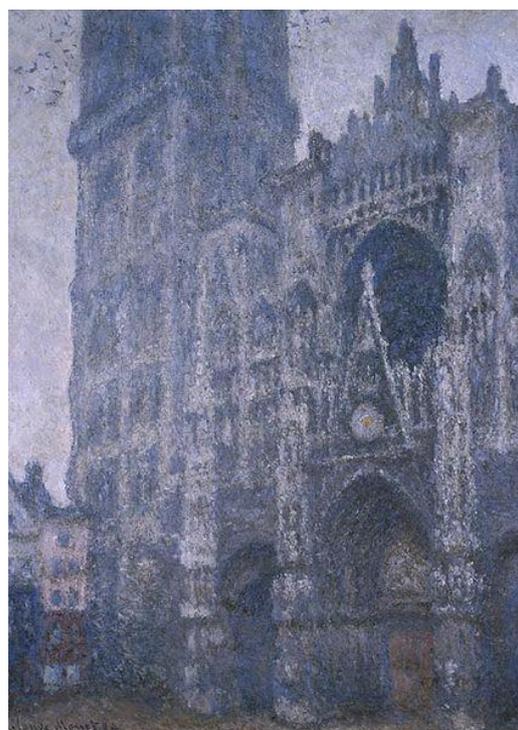
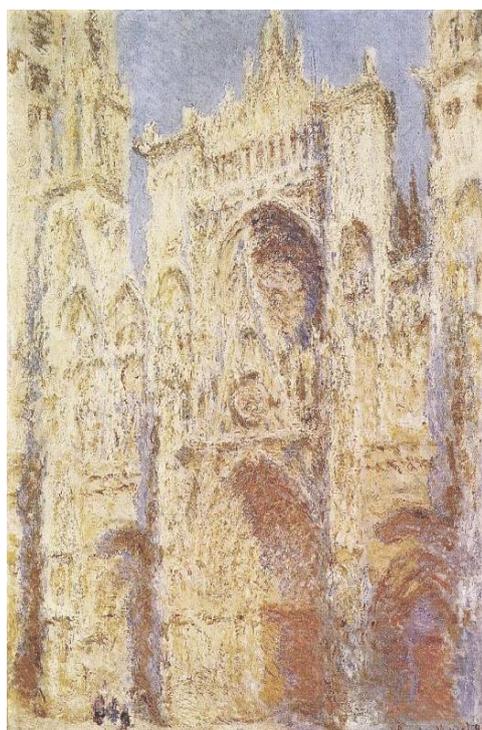

C. Monet: Rouenská katedrála, fasáda veže d'AlbaneI. Nudný deň

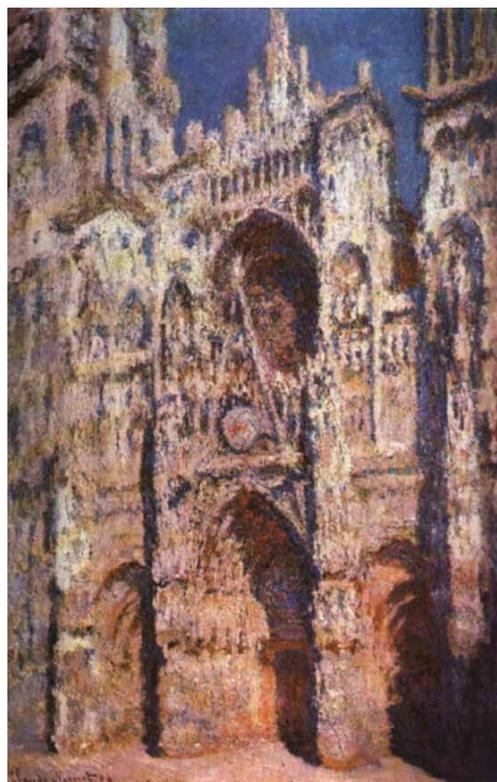
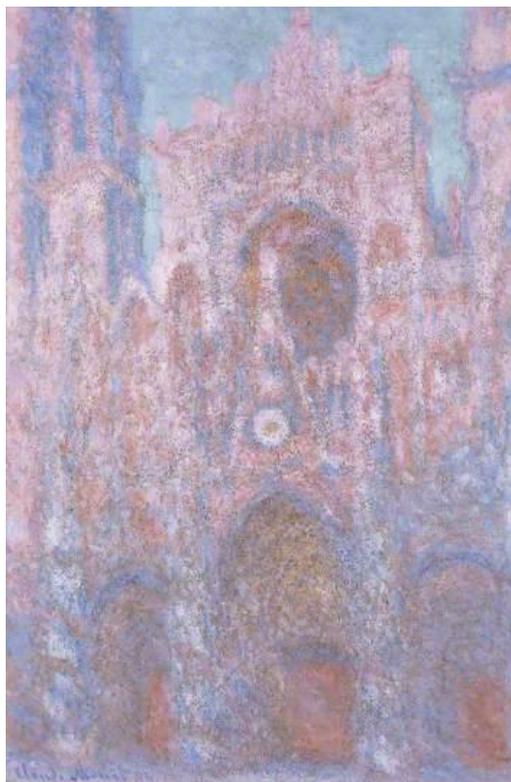
C. Monet: Rouenská katedrála, portál

C. Monet: Rouenská katedrála, západná fasáda
C. Monet: Portál Rouenskej katedrály v ranom svetle

C. Monet: Rouenská katedrála, západná fasáda. Slnéčné svetlo (1892)
C. Monet: Rouenská katedrála a veža d'Albanel. Sivé počasie

C. Monet: Katedrála v Rouene - zapadajúce slnko. Symfónia sivej a ružovej
C. Monet: Katedrála v Rouene - v plnom svetle (1894)

C. Monet: Maják Honfleur (1864)

C. Monet: Farma v Normandii (1863)

C. Monet: Pohľad v blízkosti Rouelles (1858)

Moneta - v *rímskej mytológii* priezvisko bohyně *Juno*, ktorej svätyňa na *Kapitolu* bola aj rímskou mincovňou; od toho *moneta*- *minca*

moneto - renezančný zhudobnený *žalm*; pozri *liturgický spev*

moneta - *minca*; pozri *Moneta*

mongolská architektúra - *architektúra mongolská*

mongolské písmo - pozri *aramejské písmo* (www)

mongolské umenie - pozri *architektúra mongolská*; *islamské umenie* - *obdobie Abbásovcov*; *jelenie kamene*, *jurta*, *architektúra mongolská*; *koberec mongolský*; *nešťastie*

-v súvislosti s heslom *islamské umenie*: *islamské umenie* v období mongolských dynastií (1227-1502) na území *Perzie* a *Mezopotámie*, *Afganistanu* a značnej časti *Indie* (pozri *indické umenie*) po víťazstve *Čingischána* a počas nájazdov *Timúra* (obdobie *Timúrovcov*); preberanie predovšetkým čínskych podnetov (*lotos*, *fénix*, *drak*, bájne zvieratá, obláčikový zvitkový ornament, *kníhlač čínska*); ohniskom rozvoja *Samarkand* a *Herát*; rozvoj *architektúry*, *iluminácie*

<http://www.mainlesson.com/display.php?author=synge&book=discoverybook&story=polo>

Mongolsko - pozri *Mughalovia/Mogulovia*, *Veľký Mogul*; *Kamakura*

Letný palác mongolského cisára Kublaj chána v Shang-tú (stredoveká iluminácia)

mongolský koberec - *koberec mongolský*

Monika z Tagasty - (†387); tiež známa ako *Monica z Hippo*; kresťanská svätica a matka sv. *Augustína z Hippo*; uctievaná vo väčšine kresťanských cirkví, hoci v rôznych sviatkoch pre svoje kresťanské cnosti, zvlášť utrpenie spôsobené manželovou neverou a svojim zbožným životom venovaným reformácii svojho syna; *Monica* mala tri deti: synov *Augustína*, *Navigius* a dcéru *Perpetua*; nepodarilo sa zabezpečiť krst pre nich, lebo bola vydatá za pohana *Patricia* násilníckej a spustnutej povahy; populárne kresťanské legendy pripomínajú plač sv. *Moniky* každú noc za svojho syna *Augustína*, keď ochorel; pýtala o dovoľenie chlapca pokrstiť; *Patricius* počiatočný súhlas odvolal, keď sa dieťaťu polepšilo; *Augustín* bol vtedy, ako sám vravel, lenivý a tvrdohlavý; keď otec zomrel, študoval rétoriku v *Kartágu* a stal sa *manichejcom*; v tom čase *Monika* navštívila nemenovaného biskupa, ktorý ju utešil, že jej slzy pre syna nie sú márne; sledovala tajne svojho syna až do *Milána*, kde našla cirkevného otca *Ambróza* a dožila sa konverzie syna na kresťanstvo; pozri *kresťanskí svätci*

B. Gozzoli: Monika z Hippo (1464)

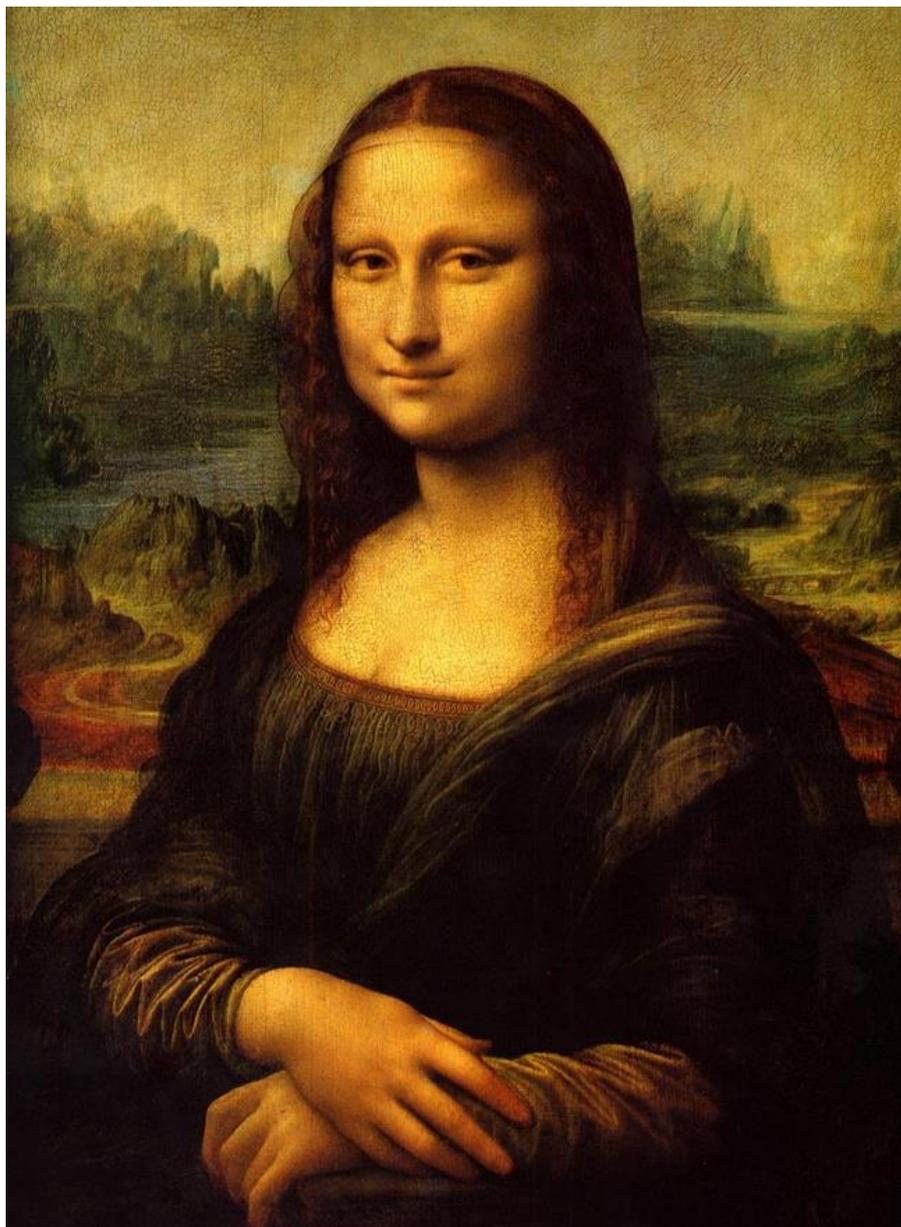
M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Monika (Norimberská kronika, 1493)

monile/monille - reliéfne zdobený privesok s ostatkami, upevňovaný na náprsnú sponu *liturgických odevov* katolíckych kňazov; pozri *ornát*

monkiri - jap. výraz pre techniky *rezania papiera*; pozri *ručné práce*

Monna Lisa - je jedným z najznámejších a slávnych umeleckých diel na svete a tiež jedným z najviac replikovaných a reinterpetovaných (pozri *citácia*); *repliky* boli už maľované počas Leonardova života jeho vlastnými študentmi a súčasníkmi; niektoré z nich sú označované, že je dielom samotného *Leonarda*, a zostávajú sporom učencov; prominentné umelci 20.st., ako *Marcel Duchamp* a *Salvador Dalí* tiež tvorili odvodeniny tohto diela a manipulovali s ním podľa vlastnej *estetiky*; repliky renesančného majstrovského diela zostávajú naďalej spôsobom, ako začínajúci umelci zdokonaľujú svoju maliarsku techniku a preukazujú svoju zručnosť

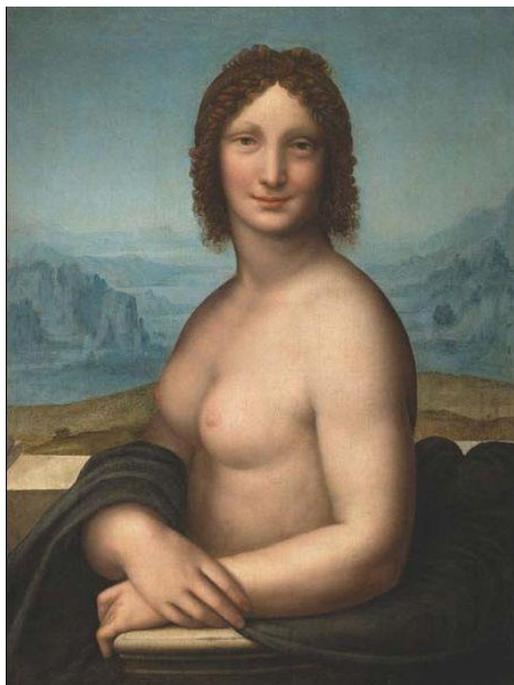
http://en.wikipedia.org/wiki/Mona_Lisa_replicas_and_reinterpretations

Leonardo da Vinci: Monna Lisa (1503-1517)

Monna Vanna – 1.nahá verzia *Mony Lisy* namaľovaná *Salaiom*, žiakom *Leonarda da Vinci*

2. nedokončená opera Sergeja Rachmaninova (1828) k hre Maurice Maeterlincka, ktorá bola údajným plagiátom málo známej hry Roberta Browninga: *Luria*; hra je situovaná do Pisy 15.st.; mesto žije počas ozbrojeného konfliktu obklúčení; vojenský veliteľ Guido na radu svojho otca posielajú svoju manželku Monna Vanna do nepriateľského tábora s úmyslom ukončiť konflikt; Monna Vanna súhlasí a ide do nepriateľského tábora oblečená iba v plášti

A. Salai: Monna Vanna (16.st.)

D. G. Rossetti: Monna Vanna (1866)

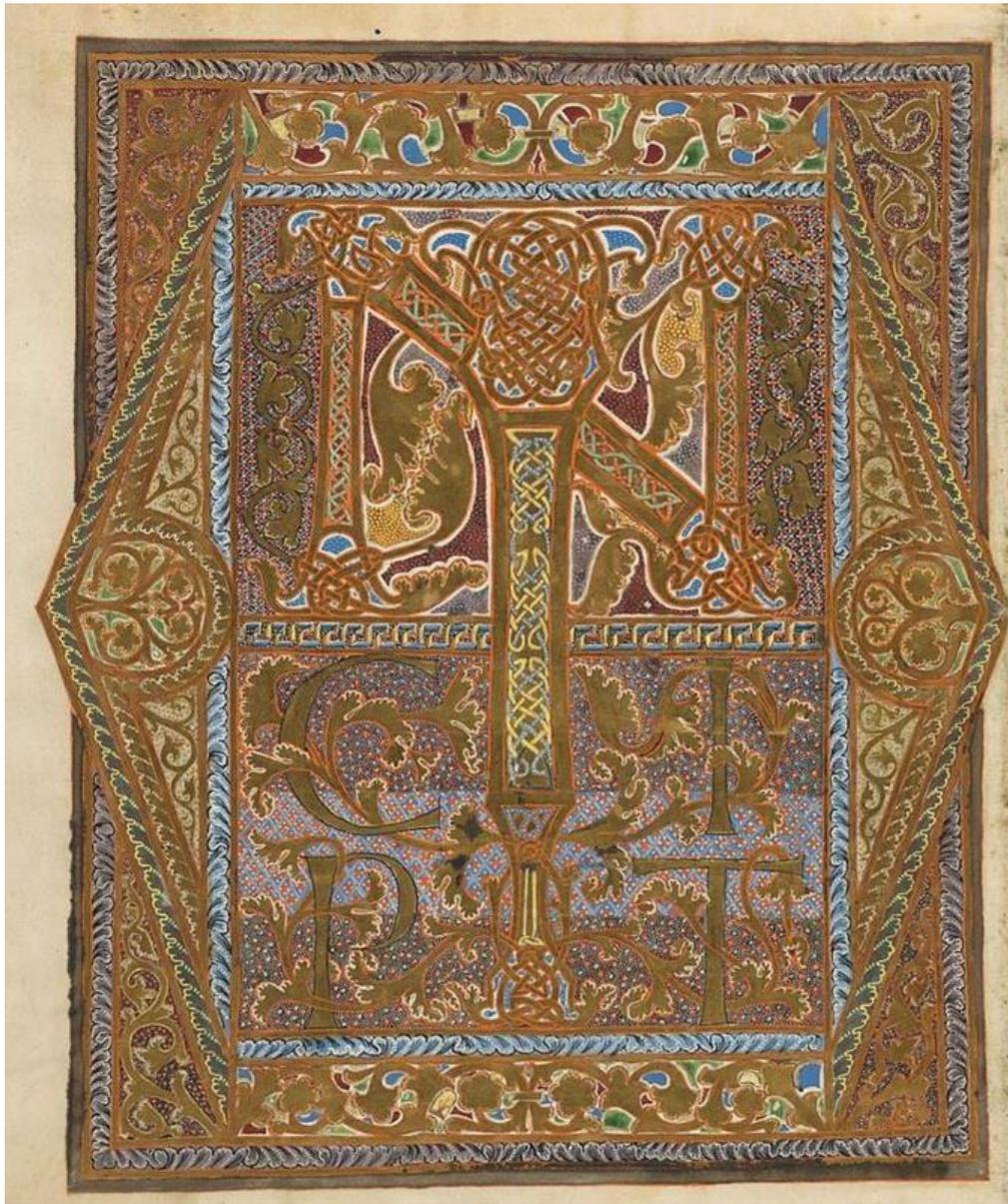
mono/mon - v zloženinách prvá časť s významom jeden, jediný

monogamia - pozri *manželstvo*, *polygamia*, *erotika/sex*; *jednorožec* (Wensleydalová)

monografia - gréc. monos – „jeden, sám“, grafein – „písať“; v literatúre o umení jeden zo základných s najdôležitejších typov vedeckého alebo populárno-vedeckého spracovania jedného diela, tvorby jedného umelca, jednej skupiny, námetu, umeleckých diel jedného územia, problému ap.; metodika monografickej práce predpokladá hlboké špeciálne znalosti, ktoré umožňujú úzko vymedzenú látku pojednať z viacerých hľadísk, v dostatočnej šírke a väzbách > monografia prihliada aj k výsledkom ostatných vied a odborov, ktoré s danou látkou súvisia; zhodnotenie a výklad je sprevádzaný poznámkovým aparátom, často súpis diela, *bibliografia*, *zobrazenie* a iná dokumentácia (pozri *dokumentácia umeleckého diela*); pozri *oeuvre catalogue/oeuvre Katalog*; *dielo literárne*; *recenzia*

monogram - z lat. monos – „jeden, sám“, gramma – „písmeno“

-výtvarná *kompozícia* z počiatočných písmen mena, liturgic. textu apod.; skratka mena, v ktorej sa písmená prepletajú do jednoliateho grafického obrazca (> monogramom nie sú písmená vedľa seba); do monogramu vkomponované aj mená miest alebo významy celých myšlienkových systémov; monogram slúžil ako výrobná, majetková, autorská *značka*; v staroveku a stredoveku bol *magickým* znamením, symbolom viery, názorným vieroučným článkom ap.; veľmi starým monogramom je babylonský *pentagram*; monogramy v egyptskej *kaligrafii* a rovnako sú aj v perzskej a indickej kultúre; v gréckej kultúre monogramy od 5.st.pr.Kr. a na ich zostavenie používané písmená gréckej abecedy (pozri *grécke písmo*); stredovek nadviazal na grécku tradíciu monogramov a podriadil ju kresťanskej vierouke: ústredným sa stal *Kristov* monogram (pozri *christogram*), ktorý mal veľa grafických aj významových variantov; v *karolínskom* stredoveku monogram aj *podpisom* negramotného panovníka (kancelária ho predkreslila a panovník dokončil jediným ťahom; prípad Karla Veľkého); monogram užívaný ako *pečať* na listinách, bol súčasťou *emblému*, nachádzal sa na *zástave*, *šperku*, tvoril *značku kamenickú*, *knihviazačskú* bol súčasťou značky *porcelánky* (vtedy sa stal ochrannou značkou); ako sa uvoľňovali *cechové* väzby, monogram sa stal vlastnoručnou *signatúrou* umelca, ktorá potvrdzovala jeho práva a *autorstvo*; monogram zovšeobecnel v poslednej tretine 15.st. v *medirytine*, ktorá sa vymanila z anonymity ryteckého remesla; veľká časť monogramov zostala nerozlúštená a tvorí núdzové označenie anonymných autorov: *monogramistov*; pozri *anonym*; *podpis*; *ligatura*; *tlač autorská*

Monogram YN (incipit zo Sakramentára kráľa Henricha II, 11.st.)

monogram Kristov - *christogram/chrismon*

monogramista - označenie tvorcu diela signovaného *monogramom* autora, meno a životné dáta *autora* nie sú známe; monogram nevytvárajú vždy písmená vlastného mena, niekedy naznačujú lokalitu; v odbornej literatúre sa takýto auto uvádza ako monogramista, ku ktorému sú pripojené písmená (napr. Monogramista IP); toto označenie zastupuje vlastné meno až do doby, kým je umeleckou históriou rozlúštené (pozri *dejepis umenia*); pozri *anonym, podpis, signatura, ligatura; Brunswick Monogramista*

-najstaršia grafika bola anonymná; okolo 16.st. sa ujal zvyk zaobstarávať grafiky autorským monogramom; nemusia to byť monogramy v dnešnom slova zmysle (t.j. počiatočné písmená umelcovho mena); niekedy to býval heraldický znak, inokedy obrazový symbol mená a pod.; monogramov sú tisíce a ich rozboru je venovaných veľa kníh; s monogramom sa môžeme stretnúť aj v súčasnej grafike; obyčajne sa jedná o skratku mena autora v obrazovej časti; väčšina listov je potom ešte signované ceruzkou; pokiaľ má súčasná grafika monogram a nie je podpísaná, tak sa list označuje ako „signované v tlači“, „signovanie na kameni“ alebo „signované v doske“

http://www.gymno.edu.sk/vv/graficke_techiky.pdf

<http://www.arcadja.com/auctions/en/artists/m/78/>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Grafika>

Monogramista Brunswick - *Brunswick Monogramista*

Monogramista fB - *F. I. Brun*

Monogramista HB -

Monogramista HB podľa Jörga Breua St.: December (augzburgský mesačný obraz, 16.s.)

Monogramista HB podľa Jörga Breua St.: November (augzburgský mesačný obraz, 16.st.)

HB podľa Jörga Breua St.: Október (augsburský mesačný obraz, 16.s.)

HB podľa Jörga Breua St.: September (augsburský mesačný obraz, 16.st.)

HB podľa Jörga Breua St.: August (augsburský mesačný obraz, 16.s.)

HB podľa Jörga Breua St.: Júl (augsburský mesačný obraz, 16.st.)

HB podľa Jörga Breua St.: Jún (augsburský mesačný obraz, 16.s.)

HB podľa Jörga Breua St.: Máj (augsburský mesačný obraz, 16.st.)

HB podľa Jörga Breua St.: Apríl (augsburský mesačný obraz, 16.s.)

HB podľa Jörga Breua St.: Marec (augsburský mesačný obraz, 16.st.)

HB podľa Jörga Breua St.: Február (augzburgský mesačný obraz, 16.s.)

HB podľa Jörga Breua St.: Január (augzburgský mesačný obraz, 16.st.)

Monogramista MT -

Monogramista MT (tlač): Podobenstvo o márnokratnom (1543)

Monogramista MT (tlač): Márnokratný syn hýri s neviestkami (1543)

Monogramista MT: Kurtizány vyhánajú márnokratného syna z domu

Monogramista WIV - anonymný autor a tlačiar zo 16.st.

P. Flötner, Monogramista WIV (tlač), V. Solis (print): Blázon a žena (satira, 1530-1562)
Monogramista WIV (tlač): Koncert (1525-1570)

monogramové kríže - kríže monogramové

monochromatické svetlo - svetlo jednej farby

monochromatický - jednofarebný; pozri *farba*

monochromia - gréc. – „jednofarebnosť“; *farebnosť* výtvarného diela založená na *tónových* hodnotách jednej farby (na rozdiel od *polychrómie*); rozlíšenie monochrómie vychádza zo *základnej farby*, napr. sivej (*grisaille*; fr.), modrej (*camaieu bleu*; franc.), zelenej (*camaieu vert*), červenej (*camaieu rouge*), v okrovej (*verdaccio*, tal.), a ď.; monochrómná maľba rozšírená v *holandskom maliarstve* 14.-15.st, v Nemecku okolo 1500, v Taliansku sa udržala do rokoka; obrazy určené na rytinové reprodukcie prenášané do grisaillových predlôh; monochromia zvyčajná v *grafike*, *maľbe na skle*, *tabuľovej maľbe*, *maľbe závesných obrazov* (pozri *camaieu*); v širšom význame monochromia značí prevahu jedného farebného tónu v diele (napr. *ružové* a *modré obdobie* Picassa); v tom istom zmysle termín monochromia používaný pre mozaiku, maľbu na skle, grafiku, sochárstvo, architektúru, textilné umenie (Armando, G.Uecker, F.Kline, Y.Klein, F.Stella); pozri *berlínsky porcelán*, *camaieu rouge*, *camaieu vert*, *camaieu bleu*

V. Hložník: Sediace dievča
K. M. Lehotský: Večerná krajina

monokiny/topless - pokus zo 60.rokov 20.st. v rámci miniaturizácie plaviek a celkového trendu (emancipácia, voľný vzťah k *erotike*); plavky „hore bez“; pozri *móda*

monolit - z gréc. monos – „jeden, samotný“, lithos – „kameň“; blok *kameňa*, *objekt*, *socha* z jedného kusu; sochárske alebo architektonické dielo (alebo jeho *architektonický článok*) vytvorený z jedného kamenného bloku (niektoré grécke *stĺpy antické* z raného obdobia, 6.st.r.Kr., napr. *Apolónov*

chrám v Syrakúzach; pozri *archaické obdobie antického Grécka*), ďalej *menhíry*, kopuly hrobiek, *obelisky*, *kolosy* (najmä *stĺpy*), skalné stavby (pozri *architektúra skalná*) v Číne, Indii (pozri *Elóra u Adžanty*) aj v predkolumbovskej Amerike (pozri *predkolumbovské umenie...*) a v Afrike (pozri *Abú Simbel*), vo starovekom Egypte *obelisky*; najväčším európskym monolitom je kopula Theoderkovej hrobky v *Ravene*, široká 11m, v priemere, o hmotnosti 400 ton; pozri *tzv. klenba rímska*

monolitická klenba - klenba monolitická

monolitický stĺp - stĺp monolitický

Monomachova čiapka - tiež Monomachova koruna; čiapka zo zlata, drahokamov a kožušín, v ktorej boli korunovaní ruskí cári; symbol cárskej moci; najstaršia panovnícka koruna Ruska; jej meno spojené s ruskou legendou z 15.st., podľa ktorej bola privezená do Ruska ako dar byzantského cisára Konštantína Monomacha; čiapka je dielom orientálneho umenia z konca 8. alebo zač. 9.st.; otázka jej pôvodu dones úplne neobjasnená; najstaršia časť koruny pozostáva z ôsmich zlatých doštičiek, zdobených jemným čipkovým tepaním vo tvare šesťrohých ružicových hviezd a lotosových kvetov; pol guľový vršok s krížom, lemovanie zo sobolej kožušiny, perly a drahokamy sú z neskoršej doby; váži 698gramov; od 15.-17.st. používaná pri inaugurácii panovníka cárskej Rusi; v prvej štvrtine 18.st., po reformách Petra Veľkého, bol inauguračný ceremoniál nahradený korunováciou, pričom hlavným atribútom sa stala imperiálna koruna; od 18.st. Monomachova čiapka slúžila ako heraldická koruna cárstva Veľkej, Malej a Bielej Rusi

http://cs.wikipedia.org/wiki/Rusk%C3%A9_korunov%C4%8Dn%C3%AD_klenoty

Portrét Ivana Hrozného (18.st.)

V. G. Swarz: Kvetná nedeľa sprievod v Moskve s cárom Alexejom Michaelovom (1865)

N. N. Nevrev: Opričníci (1870)

Monomachova koruna - označenie pre sedem zlatých emailových platničiek náhodne objavených v roku 1860 v Ivanke pri Nitre; týchto sedem platničiek väčšina bádateľov považuje za súčasť koruny; na troch najväčších umožňujú datovanie emailové zobrazenia s gréckymi nápismi; pravdepodobne pochádzajú z rokov 1042-1055 a boli vyhotovené v *Konštantínopole*; prezentujú byzantského cisára Konštantína IX. Monomacha (1042-1055), jeho manželku, cisárovnú Zoe (†1050) a jej sestru a spoluvládkyňu Teodoru (†1056), posledné vládkyne macedónskej dynastie; v rovnakom štýle sú vytvorené aj zvyšné platničky, dve s tancujúcimi ženskými postavami a dve so statickými alegorickými postavami *Cností* (symbolizujú *Pravdu* a *Pokoru*); cisársku trojicu a tanečnice ovíjajú rastlinné úponky s vtákmi, Cnosti sú obklopené *cyprusmi*; koruna ako celok môže byť nábožensko-politickým obrazom Byzantského cisárstva, pričom tanečnice sú tradičným zobrazením triumfu nad nepriateľom, cisársku záhradu ako nový raj symbolizujú úponky a cyprusy; k domnienke o použití platničiek ako navzájom spojených prvkov koruny vedú bádateľov najmä analogické tvary polkruhovo ukončených platničiek vo vieneskej ríšskej *korune* a v uhorskej korune i schematické spodobenia niektorých byzantských korún; zobrazený rad postáv však nezodpovedá ako celok žiadnej zo zachovaných korún (alebo čiastočne uhorskej korune), preto sa vyskytujú názory o ich inej pôvodnej funkcii; v každom prípade sú významnými dokladmi byzantského *zlatníctva* a emailérstva 11.st.; koruna je dnes uložená v Maďarskom národnom múzeu v Budapešti

http://sk.wikipedia.org/wiki/Monomachova_koruna

monopteros - gréc. gréc. Ὁ μονόπτερος – „kolonáda“; zastrešená kruhová stavba na stĺpoch (s jedným radom stĺpov) bez vnútorného priestoru (bez celly); nie je chrámom, na rozdiel od *tholosov*, ktoré majú vnútorný priestor; monopteros už v *antike*; v *záhradnej architektúre* v podobe *glorietu*; pozri *grécka architektúra*; *architektonický priestor*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Monopteros>

F. Lippi: Sv. Ján evanjelista oživuje Drusianu (pero, hnedý akvarel, 15.st.)

Bramantino: Oplakávanie Krista (1520-1525)

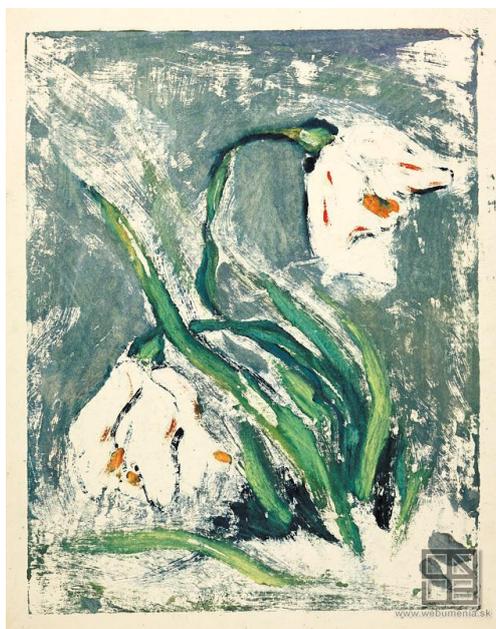
H. Aldegrever: Triumf Chastitas (rytina, 16.st.)

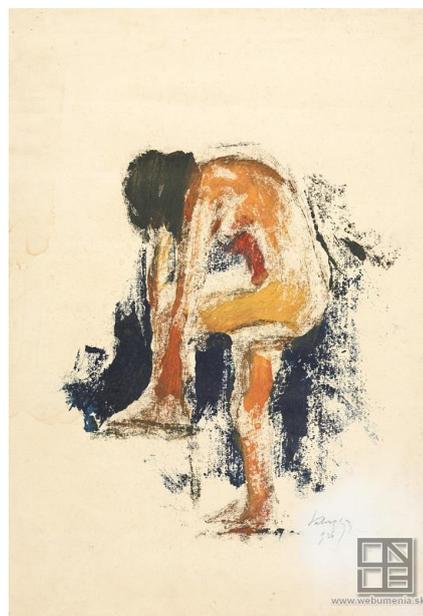
P. Lastman: Orestes a Pylades diskutujú pred oltárom (1614)

monoteizmus - Discovery: viera v jedného boha (pozri *teizmus*); na počiatku stojí *náboženstvo Židov - judaizmus*, ďalej *islam* a neskoršie *kresťanstvo*; predchodcom „moderného“ monoteizmus bola náboženská reforma egyptského kráľa Achnatona, ktorý okolo 1300 pr.Kr. zaviedol kult jediného abstraktného boha *Atona*; stalo sa to približne 50 rokov pred Achnatonovým nástupcom Ramsesom Veľkým, ktorý po Achnatonovej smrti vrátil egyptské náboženstvo k pôvodnej polyteistickej podobe; v čase vlády Ramsese II. (Veľkého) nastáva povstanie židovských otrokov vedených *Mojžišom* (podľa jednej verzie odbojným egyptským princom, možno jedným z niekoľkých desiatok Ramsesových synov); vedci predpokladajú, že Mojžiš (jeho meno je egyptské – „vytiahnutý“) poznal vieru v jediného boha a „použil ju“ v mocenskom boji proti Ramsesovi Veľkom; pozri *boh, bohovia; polyteizmus, deizmus; náboženstvo; Útek Izraelitov z Egypta* Canduci A. (Najväčšie lži v dejinách) v súvislosti s heslom Ramsese II.: traduje sa, že práve Ramsese II. bol faraónom spomínaným v biblickom príbehu o *úteku Izraelitov z Egypta*; toto tvrdenie sa zakladalo najmä na identifikácii biblického mesta Ra'ames, ktoré bolo v starom Egypte známe pod menom Pi-Ramessde; z toho sa odvodzovalo, že útek Izraelitov treba datovať do čias panovania Ramseseho II. a práve toto mesto boli *Židia* nútení stavať; panovník spomínaný v starozákonnej knihe *Exodus* však nemá žiadne vlastné meno a je nazývaný jednoducho *faraón*; je dosť dôkazov, ktoré tieto biblické udalosti posúvajú do čias pred panovaním Ramsese II.; v 1Kráľov (6,1) sa hovorí, že kráľ *Šalamún* začal stavať „Hospodinov dom“ v Jeruzaleme (pozri *Šalamúnov chrám*) v štvrtom roku svojej vlády, 480 rokov po odchode Izraelitov z Egypta; keďže sa predpokladá, že Šalamún začal panovať 971pr.Kr., čas Exodu by pripadal na rok 1447pr.Kr., teda asi 160 rokov pred nástupom Ramsese II. na trón; podľa inej úvahy je meno *Mojžiš* egyptského pôvodu a pochádza z mena Ahmose, ktoré bolo populárne počas panovania 17.-18.dynastie (chronológia pozri *egyptské umenie*), ale v časoch vlády Ramseseho sa už nepoužívalo; najpravdepodobnejšie tento príbeh hovorí o zásadnej udalosti z egyptskej histórie, keď krajina ku koncu 18.dynastie (okolo 1336pr.Kr.) opustila monoteizmus; keď sa židovskí kronikári Judského kráľovstva (pozri *Judsko*) pokúšali postaviť príbeh o zrode svojho národa na nejakom dôverne známom základe, vybrali mu za protivníka najznámejšieho faraóna

monotlač/monotyp - *grafická* technika prechodného typu, pri ktorej vzniká iba jeden originálny *odtlačok* nanesením riedkej olejovej vrstvy na kovovú, sklenú dosku, *litografický kameň* alebo *hodváb*; vznik otlaku súčasne znamená zničenie predlohy na *matrici*; odtlačok je *unikátom*, ktorý tým odporuje zásade opakovateľnosti *originálu* tlačou (pozri *multioriginál, originál: grafický list*); technika dnes stále viac priradovaná k *maliarstvu*; je farebne bohatá, jej pôvab spočíva v jemnom splyvaní farieb, ale otvára aj kresebné možnosti; monotyp známy už v 17.st. (G.B.Castiglione), ale bol používaný iba zriedkavo; rozšíril sa koncom 19.st. (Degas) ako nepriamy spôsob maľby; pozri *frotáž, reliéfná tlač, papierorez, roláž, protisk, prietlač na skle*

Z. Palugyay: Jarné kvety
Z. Palugyay: Akt

monotyp - monotač

monotyp kreslený - český termín aj *protisk*; druh *monotače* založenej na otláčaní lineárnej kresby prevedenej na rubovej strane papiera; papier priložený lícnu stranou na farbou pokrytú dosku; kresba na obdobnom princípe užívanom pri *verniss-mou*: na miestach vystavených tlaku prilipne papier na zafarbenú podložku a na lícnej strane sa objaví zrkadlovo prevrátená kresba